

З. С. Бондаренко, Н. В. Ніколаєва

Бриз

БРИЗ (франц. brise) – місцевий вітер на берегах морів, великих водойм і деяких річок, що змінює напрям протягом доби – вдень дме з моря на суходіл (морський бриз), уночі – з суходолу на море (береговий бриз). Виникають Б. у теплий період року переважно за антициклоніч. погоди внаслідок послаблення заг. течій атмосфери та посилення нагрівання. Денне нагрівання та нічне охолодження суходолу порівняно з водною поверхнею створюють різницю температури повітря. Атмосфер. тиск холодного повітря знижується з висотою швидше, ніж теплого, тому барич. градієнт на висоті зумовлює вітровий потік від тепла до холоду. Це призводить до зростання приземного тиску в зоні холоду й виникнення Б. Над суходолом Б. поширюється на 30–40 км і більше, над морем – на 15–20 км. Швидкість вітру під час мор. Б. 5–6 м/с, берегового – 3–4 м/с. Вертикал. протяжність Б. становить від кількох сотень метрів до 1–2 км. Найбільшого розвитку бризова циркуляція досягає влітку (липень–серпень). Часто Б. виникають також у вересні. Весною й восени вони значно слабші (в Криму Б. інколи спостерігають навіть узимку). Бризова циркуляція значною мірою впливає на погодні умови прибереж. зони – знижується температура повітря, зростає його вологість, змінюється характер хмарності. В Україні Б. спостерігають на узбережжі Чорного та Азов. морів, а також на берегах водосховищ Дніпра, Дністра, Сіверського Дінця, на Шацьких озерах тощо. У літні місяці, коли морська бризова циркуляція набуває найбільшого розвитку, вплив її поширюється до лінії Обитічне–Мелітополь–Асканія-Нова–Херсон–Миколаїв–Одеса–Білгород–Дністровський.

Рекомендована література

1. Лабунская Л. С. О бризах Черноморского побережья // Тр. Укр. н.-и. гидрометеорол. ин-та. 1961. Вып. 23;
2. Бурман Э. А. Местные ветры. Ленинград, 1969.

Бібліографічний опис:

Бриз / З. С. Бондаренко, Н. В. Ніколаєва// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-37738>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).